

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Non debent immutari. §. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

femiquadrantis intercapedo, sensum omnino distrahit, unitatem impedit, atque adeo Sacramentum constituere non potuit. Quare debuisset ille bonus Sacerdos totam formam repetere; Non ita, si solum semel expuisset, v. g. aut unum, vel alterum verbulum dixisset, v. g. sic, *ò bone Deus*, vel, *fuge hinc*, vel, *Dominus tecum*, vel, si dicat baptizans: Ego te baptizo, *verte folium*, in nomine Patris, &c. Nam sic nequaquam divisa, (ut ita dicam) fuisset oratio, nec Sacramentum invalidum.

11. Quod hæcenus dictum est, intelligi etiam debet de interruptione per silentium, nam etiam hoc potest esse tantum, ut non fiat una locutio ex verbis, ante illud dictis, & dictis postea.

12. Quando autem dubium est, an interruptio, sive per alia verba, sive per dictum silentium diviserit notabiliter orationem, vel tu animo pusillanimis decernere id non audeas, certè repetere totam formam, non solum tibi erit integrum, verum etiam securius operaberis.

De separatione syllabarum forma.

13. Quod dictum est, sua applicandum est propositione ad interruptionem inter unam syllabam & aliam, nam si quis, postquam pronunciavit. *Hoc est Corpus* tussiat, vel sileat, vel loquatur verbum aliud, & deinde proferat *-pus meum*, non conficiet Sacramentum, si est notabilis intercapedo inter syllabam, ut ex dictis colligitur: Sed quid si interruptio sit breviuscula?

14. Respondeo. Si semel Sacerdos tussiat, vel respiret, unde tantisper quiescat, fieri Sacramentum docet Leander, a licet negat Bonacina. *b*

15. Ego omnino explicandam, ac dividendam esse quæstionem puto, nam de unius respiratioe, ac fortasse etiam unica momentanea tussi, quæ sit unice respirationi par, Leandri sententiam accipio, & tamen in praxi securius esse iudico, si repetatur integrè verbum, & quando interruptio fuit notabilis, repetatur etiam forma. De locutione verò amplector Bonacinae sententiam; puto enim, si quis ita dicat: *Ego te baptizo*, & deinde interponat *ò Deus*, denique addat *-tizo*, vel *Hoc est Corpus* - *ò Virgo pus meum*,

non conficere Sacramentum. Ratio est, quia unum verbum, quamvis brevissimum intermissum syllabis alterius verbi distrahit sensum syllabæ præcedentis, quod non facit momentanea illa tussis, & multò minus unica respiratio, ut ipsæ audientium aures facile testantur.

16. Qui tamen repetit aliquam primam syllabam verbi formæ, sic v. g. *Hoc est Corpus meum*. Hic est calix sanguinis mei, conficit Sacramentum, quia ea prima syllaba in tam brevi tempore repetita sensum formæ distrahere non solet, & sic sine distractione sensus, loquuntur sæpè balbutientes, quos Siculi *checcos* appellamus.

§. II.

Materia, & Forma Sacramenti non debet immutari.

1. **N**imis est communis illa Regula. Mutatio essentialis facit invalidum Sacramentum, accidentalis verò validitatem non tollit, sed usum facit illicitum.

2. Sed quæ est mutatio essentialis, quæ accidentalis? Respondeo. Quando, sive materia sive forma omnino non convenit cum materia, & forma à Christo instituta, & ab Ecclesia usitata, est essentialis, & Sacramentum per illam non fit. Ut si baptizes in vino, consecres in pane ex hordeo, dicas: *Ego te refrigero*, loco, *Ego te baptizo*. *Hoc est Caput meum*, loco *Corpus meum*, &c. At si conveniant quidem cum materia, & forma à Christo instituta, sed fiat mutatio in re, quæ ipsas non distrahat ad alia, erit accidentalis, & fiet per illas Sacramentum, licet semper cum peccato mortali ex se: quia fit contra usum Ecclesiæ: nisi sit adeo parva, ut pro nihilo reputetur, quando ad summum erit peccatum tantummodo veniale. Quare si dicas. *Ego te baptizo in nomine Patris, Filii, & Spiritu Sancta*, probabilissimum est fieri baptismum, quia hæc verba non aliud, etiam in communi hominum acceptione, significant, nisi quod significat incorrupta forma, quia supponimus sic, dici ob imperitiam sermonis latini, vel ob impedimentum linguæ, ut habet Zacharias Pontifex. *c* Non ita, si solum quis mutaret unam literam, qua in communi dicta significatione ad aliud omnino diversum distrahe-

c. Retu- lerunt de consecr. d. 4.

4. retur sensus locutionis; tunc enim Sacramentum non fieret, ut si quis dicat; *Ego te baptizo in nomine Patris, Filii, &c.* Non igitur attendendum est ad mutationem literarum, sed ad significationem vocis, quæ ex mutatione literarum confurgit. Pari modo, si baptizes in aqua calida, validè baptizas, imò licet in casu necessitatis infirmi, v. g. pueri, quia non est mutatio nisi accidentalis, & sine necessitate id faciens, quia est parva mutatio, peccabis solùm venaliter, dummodo non intendas facere novum ritum in Ecclesia.

Hæc sine satis, nam cætera dicentur, cum de singulis Sacramentis.

3. Illud hic locum commodum nanciscetur; Quid dicendum, si cum errore forma Sacramenti proferatur?

Respondeo. Error hic, vel exprimitur exterius in ipsa forma, vel solùm habetur in mente.

4. Si prius, utere allata regula. Nam, si substantialiter sensum mutet, ut, si Arianus dicat, *Ego te baptizo in nomine Patris, Filii creatura, &c.* non fiet Sacramentum; si non mutet, fiet, ut, si quis dicat *Ego te te, vel te Antonium baptizo, &c.* putans esse necessariam illam repetitionem; vel illud nomen: nam error hic est valde extrinsecus significationi verborum, & illud, quod tu addis, non distrahit verum sensum, &c.

5. Si posterius, hoc est, si error habeatur solum in mente, ut, si idem Arianus v. g. reinens in mente filium esse creaturam, dicat *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, vel Calvinista si consecret per veram formam, *Hoc est Corpus meum*: intendat tamen mente, *hoc est corporis mei figura*: distinctione opus habemus.

6. Nam, si is per suum errorem sic profertur, intendat nihilominus facere, quod Christus instituit, vel Ecclesia Catholica facit, validè Sacramentum conficiet, quia per hanc intentionem faciendi, quod instituit Christus, & usurpat Ecclesia, corrigitur error. At si proferat cum expressa intentione, quamvis interius solùm mente retenta, ut velit consecrere Sacramentum secundum erroneum suum conceptum, nihil efficiet, quia non ponit veram formam Sacramenti, quæ non est nisi illa, quæ significat, quod intendit Ecclesia significare.

7. Anno superiore accessit ad sacros In-

quisitores quidam ex Hæreticis Transalpinis, reconciliationem exposcens cum Ecclesia Catholica, dubitatumque fuit, an esset rebaptizandus, quando quidem ipse narrabat, se audivisse his verbis Baptismum conferri solere ab illis Ministris, *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, secundum auctoritatem, quam mihi concessit Calvinus.*

8. Dixerunt rectè Theologi de hoc confulti. Si hi Ministri intendunt facere quod Christus instituit, vel quod idem est, quod facit Ecclesia, sic baptizatos non esse rebaptizandos, esse autem omnino, si intendant secundum illorum verborum significationem, & non aliter baptizare. Sic, inquam, propter rationem à nobis modo allatam, dixere. Quoniam verò in casu proposito, qualis fuerit intentio illius Ministri, qui hunc baptizavit, nescimus, imò ab inimicis Ecclesie nihil aliud expectamus, quam ritum ab Ecclesia diversum, ideo omnino judicatum fuit, illum hominem esse sub conditione rebaptizandum.

§. III.

Forma non debet reiterari super eandem materiam.

1. **C**onsecrasti hostiam, ritè baptizasti, &c. non potes sub pœna peccati mortalis (quia fieret injuria Sacramento) iterum proferre formam. At si dubius sis, an bene, & ritè quoad substantiam protuleris, ajo, te posse, ac debere repetere sub conditione, si non leve sit dubium. At si dubium sit circa accidentalialia, non erit repetenda, juxta superius dicta in simili.

Quid, si sit dubium leve circa substantiam, atque aded sit merus serupulus animi pusillanimis? peccabitur mortaliter ab eo, qui, ut amoveat à se serupulum illum, repetit formam sub conditione supra eandem materiam?

3. Respondeo. Non audeo hunc condemnare de mortali, sed solùm de veniali, quia non irrogat gravem Deo, vel Sacramento injuriam, dum se movet tam bono fine non offendendi ipsum eundem Deum, licet, quia in a *Lean.* hoc se gerit imprudenter, non effugiat cul- *Tr. 1. de* pam certè leyem imprudentiæ. Ita Villalo- *Sacr. d. 5.* *qu. 13.*

4. Di-